

VĚDOMOSTNÍ SOUTĚŽ ZA POZNÁNÍM ČESKÉHO ŠVÝCARSKA

2020

SPRÁVA NP ČESKÉ ŠVÝCARSKO VYHLAŠUJE 20. ROČNÍK VĚDOMOSTNÍ SOUTĚŽE, KTERÁ JIŽ DVĚ DESETILETÍ PROVĚŘUJE ZNALOSTI DĚTÍ I DOSPĚLÝCH PŘÍRODOVĚDNÝMI I VLASTIVĚDNÝMI OTÁZKAMI Z REGIONU ČESKÉHO ŠVÝCARSKA.

TÉMA VĚDOMOSTNÍ SOUTĚŽE:

20 let ochrany přírody v Národním parku České Švýcarsko

V letošním roce slaví náš nejmladší Národní park České Švýcarsko již 20 let od svého založení. Připomeňte si společně s námi prostřednictvím naší soutěže některé informace, nebo zapátrejte po méně známých zajímavostech z ochrany přírody a historie tohoto chráněného území.

- 1. Snahy o ochranu přírody Českého Švýcarska sahají do období 1. Československé republiky, kdy byla v roce 1933 vyhlášena první chráněná území: Edmundova soutěska, Pravčická brána, Tiské stěny. Věděli byste ale, kdo byl prvním člověkem, který sepsal návrh na zřízení velkoplošné ochrany Českého Švýcarska už ve své diplomové práci s názvem „Lesy v Děčínských stěnách“ v roce 1953, a který pak dlouhodobě usiloval, aby se jeho návrh stal skutečností?**

- a) František Povolný
- b) Jan Čeřovský
- c) Josef Vavroušek

Informace k této otázce určitě najdete i na www.npcs.cz

- 2. Již v době příprav vyhlášení Národního parku České Švýcarsko se vědělo, že se bude lišit od ostatních národních parků v České republice, ale i od většiny dalších středoevropských parků tím, co se stane hlavním předmětem jeho ochrany. Věděli byste, čím je Národní park České Švýcarsko jedinečný a co se stalo hlavním předmětem ochrany?**

- a) hlavním předmětem ochrany je charakteristický reliéf kvádrových pískovců a na něj vázané podmínky pro život rostlin a živočichů
- b) hlavním předmětem ochrany jsou ohrožené druhy ptáků: sokol stěhovavý, výr velký a čáp černý
- c) hlavním předmětem ochrany jsou ohrožené druhy šelem: vlk obecný a rys ostrovid

- 3. Podmínky v přírodě nejsou stálé, zvláště v posledních letech, kdy všichni vnímáme změnu klimatu i na vlastní kůži, dochází k úbytku nebo naopak přibývání druhů na různých místech, i proto je nedílnou součástí práce v Národním parku České Švýcarsko po celou dobu jeho existence průběžný výzkum a monitoring výskytu rostlinných i živočišných druhů.**

V loňské roce se například podařilo potvrdit dva nové druhy netopýrů pro region Českého Švýcarska. Jsou jimi netopýr obrovský a netopýr jižní. Věděli byste, kolik druhů netopýrů je už pro region Národního parku České Švýcarsko a unikátní kaňon řeky Labe potvrzeno?

- a) 27
- b) 29
- c) 24

4. Spíše než o výskytu nových druhů netopýrů, se určitě v médiích dočtete, že se do Národního parku České Švýcarsko vrací větší živočich, a to po více než 250 letech. Je to šelma, která může napomoci rovnováze v přírodě, kde dlouhodobě chyběl přirozený predátor lesní zvěře. Zároveň ale návrat tohoto živočicha vzbuzuje obavy ze strany chovatelů hospodářských zvířat. I v tomto směru národní park pomáhá s osvětou, tak aby návrat této šelmy byl vnímán pozitivně a byli jsme na něj připraveni. Víte, o které šelmě je uvedený odstavec?

- a) vlk obecný
- b) rys ostrovid
- c) medvěd hnědý

5. Lososi byli v českých vodách a také v Českém Švýcarsku vyhubeni zhruba v polovině 20. století. Od roku 1998 se vypouští lososí plůdky z lososí líhně do říček na území Českého Švýcarska a již 20 let je to i za přispění Správy Národního parku České Švýcarsko. V září 2018 byl odstartován další zajímavý projekt na podporu navrácení tohoto kriticky ohroženého druhu. Ročně po dobu pěti let bude přímo na území národního parku inkubováno 100.000 kusů jiker ve speciálních plovoucích schránkách, tak aby se podpořila důležitá vlastnost lososa, která umožňuje dospělým rybám vracet se za účelem rozmnožování do mateřských řek, tedy tam, odkud pochází. Tato vlastnost se utváří již při vývoji zárodku v jikře, která je v kontaktu s „rodnou“ říčkou, proto jsou inkubační schránky s jikrami uloženy přímo v mateřském toku a po vykulení jsou vypouštěny do řeky.

Víte, jak se tato vlastnost odborně nazývá?

- a) homing
- b) doming
- c) coming

Budete-li s odpovědí tápat, mrkněte na www.navratlososu.cz

6. Národní parky neplní jen funkci ochrany přírody a krajiny, ale zajišťují i výchovně – vzdělávací aktivity. V Českém Švýcarsku tomu není jinak, a tak zde najdete několik naučných stezek, informační střediska, ale i lesní zážitkový areál Rysí stezka. Můžete se zúčastnit přednášek, výstav, exkurzí, akcí pro veřejnost, ale i ekoprogramů, letních táborů, nebo si přečíst řadu vzdělávacích materiálů, které Správa NP České Švýcarsko vydává. Od roku 2017 je pro ekologickou výchovu také k dispozici venkovní učebna v areálu Správy NP České Švýcarsko v Krásné Lípě, kde se pořádá řada akcí. Věděli byste, jak se tato učebna nazývá?

- a) Plchova učebna
- b) Rysí učebna

c) Plšíkova učebna

7. V národním parku se během jeho dvacetileté existence opravila řada stezek, přibylo několik stovek naučných cedulí a zpřístupnila se turistům i místa, která dříve byla dostupná jen odvážlivcům.

To platí i o skalním hrádku, kam se od roku 2018 můžete podívat, a to i s dětmi. Nachází se necelý kilometr severovýchodně od obce Jetřichovice. Vznikl ve 14. století jako správní středisko zdejších majetků rodu Michaloviců a na ochranu obchodní stezky z Míšně a Lužice. Znovuobjeven byl až s nástupem romantismu v 19. století, kdy se stal vyhledávaným výletním cílem. Do současnosti se zde zachovaly zbytky komnaty vytesané do skály a také cisterna na vodu. Skalní hrádek je kulturní památkou, a tak bylo při jeho zpřístupnění nutné instalovat unikátní kovový rošt, který chrání celou památku, a přitom umožní návštěvníkům prohlédnout si tento hrádek a zjistit více o kulturní historii Českého Švýcarska. Víte, jak se tento hrádek jmenuje?

a) Kyjovský hrádek

b) Falkenštejn

c) Rabštejn

8. Další kulturní památkou, která se na území národního parku vyskytuje je Dolský mlýn. Je to jeden z nejstarších zachovaných vodních mlýnů v Českém Švýcarsku. První písemné zprávy o něm jsou již z roku 1515, jak dlouho však byl již v té době v provozu, není známo. O zachování této památky usiluje každý rok řada dobrovolníků během brigád pod vedením Natálie Belisové ze správy NP České Švýcarsko. U Dolského mlýna se každý rok také konají Dny řemesel, které připomínají zaniklá stará řemesla zdejšího kraje. Toto magické místo přitahuje, ale i filmaře, takže se v něm často odehrávají nové a nové pohádkové příběhy a za těch 20 let jich byly opravdu desítky. Věděli byste, která z následujících pohádek se tam také natáčela?

a) Zlatovláska

b) Cesta za králem trollů

c) Třetí princ

9. V rámci oslav „narozenin“ Národního parku České Švýcarsko bude v květnu 2020 slavnostně otevřena naučná stezka Česká silnice, která provede návštěvníky historií od pravěku až po nedávnou minulost, seznámí návštěvníky se starými lesními řemesly. Odkazovat bude také na jeden pohádkový příběh, který se zde natáčel. Na stezce před pohádkovou uhlířovou chaloupkou, narazíte na dřevěné sochy zvířete. Věděli byste, o jaké zvíře se jedná?

a) medvěd

b) rys

c) pes

10. Významné jubileum letos neslaví pouze náš národní park, ale i sousední národní park Saské Švýcarsko. Po jeho vyhlášení trvalo ještě deset let, než se i na území České republiky zařadila unikátní krajina pískovcových skal také mezi národní parky. Věděli byste, v kterém roce bylo Saské Švýcarsko vyhlášeno jako národní park?

- a) 1980
- b) 1990
- c) 2000

Pokyny pro soutěžící:

- Soutěží se ve čtyřech věkových kategoriích, v každé kategorii losujeme ze správných odpovědí tři výherce
- Ze tří nabízených odpovědí u každé otázky vyberte vždy jen jednu správnou možnost
- Řešení zašlete na adresu: Správa NP České Švýcarsko, Pražská 52, 407 46 Krásná Lípa nebo e-mailem: j.judova@npcs.cz
- Nezapomeňte uvést své jméno, věk a adresu bydliště
- Obálku nebo e-mail označte viditelně heslem **VĚDOMOSTNÍ SOUTĚŽ**
- Další informace na j.judova@npcs.cz a 775 552 790
- **PŘÍJEM ODPOVĚDÍ DO SOUTĚŽE JE PRODLOUŽEN Z DŮVODU UZAVŘENÍ ŠKOL A KVŮLI COVID – 19 DO 31. ŘÍJNA 2020**

Pokud budete chtít, můžete použít tento odpovědní kupón.

**20. ročník vědomostní soutěže „Za poznáním Českosaského Švýcarska“
téma: 20 let ochrany přírody v NP České Švýcarsko**

Správnou odpověď zakroužkujte.

1	A B C
2	A B C
3	A B C
4	A B C
5	A B C
6	A B C
7	A B C
8	A B C
9	A B C
10	A B C

Jméno

Věk

Adresa

.....

e-mail:

Telefon